

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VI. Fabularis historiae Graecorum bona pars ex Mosis libris, & doctrina,
atque ipsis etiam verbis profluxit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

PROPOSITIO IV.

Sephoræ effigies, & Ifiaci fistra gerunt, atque hujus etiam instrumenti nota Ægyptus ipsa designata est. Quamobrem Ifaias eam appellat *Terram cymbali alarum*. Cymbalum alarum, Ebraice עלצל כנפים, significat *cymbalum alatum*: ut, *vas electionis*, *vas electum*; *caro peccati*, *carnem peccatis obnoxiam*; *odor suavitatis*, *odorem suavem*; *Spiritus promissionis*, *Spiritum promissum*; *verbum veritatis*, *verbum verum*; & apud Plautum, *forma amicitatis*, *formam amœnam*. Cymbalum autem alatum, est fistrum: cujus appellationis causam scire licet ex nummis, & marmoribus, quæ fistri formam exhibent. Sistrum formæ est in lateribus rotundæ, in summitatibus acuta. Ex utroque latere eminent crepitacula quaedam, tanquam ala. Manubrium, caudæ, summitas opposita, rostri figuram gerit: totumque sistrum avis speciem quamdam refert. Inde Minutius Felix appellat, *Ad hirundinem sistrum*, hoc est, Sistrum hirundinum, seu hirundinis forma. Pari locutione dixit, *Ad vindemiam ferias*, hoc est, *ferias vindemiales*. Perperam existimarunt Interpretes sic dictum sistrum à Minutius, sonitus hirundini causa: à forma, non à sono id nominis habuit. Perperam quoque Bochartus à Vulgata interpretatione discessit, & *Cymbalum orarum* verti iussit: nam Vulgato Interpreti plane suffragatur Minutius. Sed ad rem. Apertissima imprimis hæc Orphicorum, & ad Mariam exprimentam adeo apposita, ut vix aliis uti potuisset verbis, si laudare ipsam nominatim instituisset:

ἐν τῇ εὐλιθέου σελῆς ἔδος ἀμφιπολιθεῖς,
 ἐπὶ σὶ γ' ἐν πεδίοις, σὺν ἄρμασι χρυσοτέλειταις,
 αἰγῶν κατὰ γῆρας ἰερῆς ἰονιμώδεα λουφά,
 ἐν τῇ σὺ κνανίους ὄχθους, ἐπὶ πόντον οἰδμεν,
 περπομένη χάλμεις θνητῶν κυλίσσας χορείαις,
 ἢ νύμφαις πέτρῃ κνανώπων ἐν χθονὶ δια
 Συνας ἐπ' αἰγιαλοῖς λαμυμώδων ἄρμασι κούφοι
 Sive thurifera Syria sedes circumis,
 Sive in campis, cum carribus auro fabricatis,
 Ægypti tenes sacra secunda lavacra,
 Sive in nigris collibus, prope maris fluctus,
 Dilectata gaudes mortalium orbiculatis choreis,
 Vel Nymphis oblectaris nigris oculis habentibus, in terra divina,
 Supra tumulos, in litore arenoso, curru levi.

En tibi illam in Syriæ campis, & pone Ægypti fluenta, & choreas agentem ad maris litus, puellis comitatam. Atque hæc puellæ originem dedisse videntur fabulæ Musarum, quarum & nomen conjecturam nostram confirmat. Nam ut Moses à Græcis quibusdam appellatus est Μουσαῖος & Μούσος, ita Maria Mosis soror convenienti nomine appellari debuit Μούσα, ipsius vero sociæ Μούσας. Cujus nominis etymon hæcenus frustra quaesitum est. Par ergo nomen, par & officium; cantus videlicet & tripudia; Eratus præcipue, quæ ἑμῶν ἀθανάτους πολυτελείας ἔσθην. *Hymnos immortales jucundos invenit*, ut est in veteri Epigrammate: quo munere præcipue nobilitata est Maria. Roborantur ista Diodori testimonio, qui Musas fuisse docet virgines Ægyptias, Musica peritas, Osiridis sive Bacchi socias. Atque hic propterea dicitur *μουσηγέτις*, perinde ut Apollo. Panem quoque Musarum ductorem fingi observavimus. Hi autem Mosem dissimulant.

V. Atenim, dices, si Astarte Luna est, Sol Osiris, & Adonis, & Bacchus, Diique ac Deæ omnes quos diximus, quorsum illam ad Sephoram, hos ad Mosem referre satagimus? Nempe postquam à vero deflexerunt homines, in multiplices errorum anfractus delapsi fabulas fabulis congesserunt. Plurimum vero ipsis placuisse comperio, uni eidemque fictitiæ personæ diversas adjungere significationes; & alias quidem φυσικῆς, aliam ἰσοεικῆς, quod sæpe jam monui. Sic Jovis nomine, Planetam ita dictam, & summam etiam aëris regionem φυσικῆς, tum & Cretensium regem, & Hammonem præterea sive Chamum Noachi filium ἰσοεικῆς designabant. Osiridis appellatione, Sol & Nilus φυσικῆς, Iapetum ἰσοεικῆς Saturni nomen, Planetarum omnium supremo & Noacho; illud Vulcani, igni & Tubalcaino tributum est. Janus ille bifrons annum vertentem & in se sua per vestigia redeuntem, atque item Solem notabat φυσικῆς, Mosem & Noachum ἰσοεικῆς. Similiter igitur, quæ stellis, aut elementis, aliisve rebus naturalibus Veteres accommodaverunt nomina, eadem Mosis, Historicorum monumentis & hominum memoria celeberrimo, ejusque uxori Sephoræ, aut forori Mariæ indiderunt.

VI. Cum demonstratum sit Græcicos Deos, ex ipsa Mosis persona larvata, & ascitio habitu contecta provenisse, nunc probare aggredior ex Mosis scriptioni-

Ifa. 18. c.

Plaut. Milit. 4.
 4. 36.
 Grut. Inscript.
 pag. 82.

Boch. Phaleg.
 libr. 4. cap. 2.

Diod. libr. 2.

Uni, eidemque fabulari personæ insunt diverse significationes; & alia quidem φυσικῆ, alia ἰσοεικῆ.

Fabularis historia Græco-

filium sonat. Mars præterea bellorum Deus eundem Nemrodum exhibet, qui *cæpit esse potens in terra, & erat robustus venator coram Domino*. Nemrodus autem, *cujus Babylon regni principium fuit*, is est, ut dixi, Belus Babylonici imperii conditor, quem *εὐράλιος*, hoc est Martem Histæus, scriptor pervetus, apud Josephum appellat. Huius quoque filium Ninum bella finitimis primum intulisse memorat Trogus: sive filio patris gesta posterius tribuerint, sive vicissim quæ filii erant adscripterint patri. Aliis placet Marte exprimi Thurram Nini successorem, virum bellis deditum, & armorum laudibus insignem. Ad hæc existimant nonnulli, & argumentis haudquaquam inutilibus approbant Nemrodum esse Bacchum; Magog Prometheum, Chanaan, qui fuit *seruus seruatorum fratribus suis*, Mercurium Jovis ministrum & nuntium. Mirabitur quod hicaliquis nos ex una persona Nemrodi plures Deos fecisse, Saturnum, & Martem, & Bacchum: & in unum itidem Deum, puta Bacchum, plures personas, puta Noachi, & Nemrodi, & Mosis contulisse. Nempe, ut unica veritatis via est, plures erroris, multi fuerunt apud Græcos fabularum artifices, qui confusa de Diis suis ac pugnantia senserunt; multorumque hominum gesta tribuerunt uni, vel acta unius in plures partiti sunt; omnia vero, vel pleraque certe ex Codicibus sacris hauserunt, ac præcipue ex Pentateucho Mosis, quem perpetuum Theologiæ suæ ac Mythologiæ fontem habuerunt. Sed pergamus ad reliqua. Aditum illum Domini ad Abrahamum, cum ei pro tabernaculi foribus sedenti in convalle Mambre tres viri apparuerunt, à quibus apud se liberaliter acceptis filii promissionem, pietatis præmium tulit, Græci Fabulatores adumbrarunt figmento Orionis, *cujus ortum Hyrico improli, à quo benigne excepti fuerant hospicio Dii tres, Juppiter, Neptunus, & Mercurius, concesserunt*. Aditus quoque ille Jovis & Mercurii ad Philemonem & Baucida, à quibus comiter habiti, humanitatis mercedem utrique rependerunt, Angelorum duorum accessum ad Lot & uxorem videtur significare: nam & his & illis patria educitis, & in tuto collocatis, popularium, vicinarumque gentium impietatem ulti sunt, illic Dii, hic Angeli, & totam regionem stagnum effecerunt. Ex Græcis & Latinis Scriptoribus intelligere licet cognitum illis fuisse Sodomiticum interitum. Quod pertinet ad statuam salis in quam mutata est uxor Loti, non ex libris solum Mosis, sed ex ipsa re cognitam habere potuerunt Veteres; si modo Josepho habenda fides est, qui eam suis narrat extitisse temporibus; eamque hodie superesse affirmant qui has oras adierunt. Fides sit penes ipsos. Lapis à Jacobo erectus in titulum, & dictus Bethel, originem dedit fabulæ Bætyliorum, qui lapides animati fuerunt, & à Cælo excogitati, si quid credimus Philoni Byblio hæc ex Sanchoniathone differenti. Hoc deinde nomen à Græcis tributum est lapidibus, quos Saturno vorandos Rhea objecit, & lapidibus quibusdam sacris, quos Vivos appellabant, ut ex Damascio, Hefychio, Erymologo, Lampridio, aliisque discere licet. Ex eo quod sui à tergo videndi facultatem Mosis concessit Deus, à fronte non item; inde inolita apud Græcos, aliasque gentes opinio, Deos videri aduersos nolle, nec nisi abeuntes & excedentes à tergo agnosci: quod pluribus locis Poëtæ testantur. Hinc averfa Jovis statua Callimachi Epigrammate celebrata. Columna illa dux Ebraeorum in deserto, noctu ignea, nubila interdiu, locum habuit in Delphico templo, & in Bacchi mysteriis, ut supra notavi. Ex virga Mosis orta est, non mirifica solum Mercurii virga, de qua multa jam diximus, sed & illa Palladis, qua Ulyssis figuram sapius mutatam canit Homerus, & de qua librum scripserat Antisthenes Cynicus, Laërtio teste; & illa quoque Circes, qua Ulyssis focis novam figuram saga hæc induit. Atque hinc porro abuit in proverbium Virgula divina, quæ res omnes ex voto suppeditare fingebatur. Elicitam fuisse aquam è rupe cuspede percussa ab Atalanta, & à Jano, perinde ut à Mose, Mythiciarrant. Quod Israëlitarum victimæ flammis de cælo lapsis non semel consumptæ sint, hinc adductus est Servius ut talia scriberet: *Apud majores, ara non incendebatur, sed ignem divinum precibus eliciebant, qui incendebat altaria*. Hinc & Plinius tradit, *In Salentino oppidò Egnatia, imposito ligno in saxum quoddam ibi sacrum, protinus flammam existere*. Cum ergo in itinere Brundusino Egnatiam pervenisset Horatius, municipes hoc prodigium apud se fieri solitum jactantes derisit: *Credat Judæus Apella*, inquit, *Non ego*. Idem de igne suo jactasse Eleos refert Pausanias; idem de suo jactat Pharmaceutria Virgilio: idem de Erycinorum igne legimus apud Ælianum, de illo Chaldæorum apud Ammianum. Ignis ad altaria perpetuo ardentis usum apud tot gentes receptum, ex Mosis mandato provenisse supra verissime docui. Enacæi, sive filii Enac, qui tantum terrorem intulerunt Israëlitis, homines gigantei roboris & stature; Inachidis nomen & originem dederunt, juxta quorundam sententiam. Convenit certe inter eruditos ex illorum nomine factam vocem *άναξ*, qua reges & principes Græci appellant. Indidem *άναξ* dicti Castor & Pollux, viri corporis robore & animi fortitudine præstantes.

Gen. 10. 8. 9. 10.

Joseph. Antiq. libr. 1. cap. 5. Trog. Just. libr. 1.

Gen. 9. 24.

Joseph. Antiq. libr. 1. cap. 22.

Phil. Bibl. apud Euseb. Præp. Evang. libr. 1. cap. 10. Damasc. apud Phot. Tm. 242. Hefych. & Erym. mol. in *βαιτυλιαις*. Lamprid. Hellog. cap. 7. Callim. in Epigra. & Poëm. Vet. Pithoci.Serv. in *En. 11.*

Plin. libr. 2. cap. 107.

Horat. Serm. libr. 1. Sat. 5. Paus. Eliac. 1. Ælian. Hist. Anim. libr. 10. cap. 50. Amm. libr. 23.

Ex Josephi Patriarchæ historia heræ suæ concubitus aspernati, expressæ sunt Bellero-
phontis, Hebræi, Tanis, Myrtili, Pelei, Hippolyti & Cncmonis fabulæ, qui cum Stheno-
bocæ, Damaspes, Peribocæ, Hippodamia, Hippolytes, Phædræ & Demanetes amores
sprevissent, ab impuris mulieribus apud viros tentatæ suæ pudicitia accusati, in maxima
pericula inciderunt; quidam etiam tristissimam mortem oppetierunt. Eamdem habet
originem similis Myeni casus, quem refert Plutarchus in libello De fluminibus.

Plut. de Rom.
in Lyconia.

Dicat aliquis harum rerum famam, non ex Mosaicis scriptionibus, sed vulgi ser-
monibus traditam, & continua successione per multas ætates propagatam, ad Græcos
pervenisse, vel ex aliorum librorum lectione ipsos hausisse. Nec inficias ivero aliquam,
si forte, Mythologiæ partem sic extitisse: neque id contendo sane, ex uno Mosis volu-
mine fuisse petatum, quidquid nobis Mythici obrulerunt. Nonnulla ipsis subministra-
runt Ægyptii, fabulosa gens, quorum figmentis nova sua addentes Græci eo prove-
xerunt, ut in tam diversa commenta velut membratim discripta veritas vix recolligi
& uni formæ reddi possit. Hoc tantum mihi credi velim, & ad rem quam probo sa-
tis est, si non omnia, at plurima certe à Mose Græcos summissæ. Non enim res tan-
tum ab eo descriptas, sed ipsa ejus verba fabulas sexcentas peperisse, cum alii obser-
varunt, tum maxime Samuel Bochartus, homo literariis laudibus abundans, in ple-
risque locis locupletissimi de Geographia sacra operis. Velut ex celebri illo Jacobi de

Gen. 49. 10, &
seq.

וְיִשְׂרָאֵל, qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium: ligans ad vineam pullum suum, &
ad vitem asinam suam. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uræ pallium suum.

Justin. Apolog.
2. & Dial. cum
Tryph.

Boch. in Chan.
libr. 1. cap. 18.

Christo vaticinio: *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat
seq. וְיִשְׂרָאֵל, qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium: ligans ad vineam pullum suum, &
ad vitem asinam suam. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uræ pallium suum.
Pulciores sunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores.* Justinus martyr non uno
loco hæc ad Bacchum Dæmones retulisse ait. At hinc potius detortam esse Sileni fa-
bulam solerter & acute vidit eruditus ille vir, ex dictione quippe וְיִשְׂרָאֵל, quam Chri-
sto illic tribuit Jacobus Patriarcha, excusum esse Sileni nomen, & asino vinctum fingi
Silenum, & comitem Bacchi, & venas semper infatam vino, & lacte pastum. Pluri-
ma ejusmodi reperias in hoc sacra & profana antiquitatis penu, quæ non res solum
à Mose traditas, sed voces etiam ab eo usurpatas mendacem Græciam adulterasse, &
anilibus fabulis deformasse manifesto indicant. Unde Pentareuchi veritas, antiquitas,
& auctoritas præclare statuuntur.

Geographica
à Mose in
Genesis obiter
tradita. Scri-
ptoris ac
Scriptionis
vetustatem
indicant.

VII. Idem egregie illustravit hoc opere Geographica Genesios, quæ quamvis
Mosi velut aliud agenti exciderint, sunt tamen ejusmodi, ut antiquissimarum natio-
num contineant origines, & Auctoris ipsius vetustatem ac studium veritatis unice de-
monstrent: quippe qui ea tradat, quæ cum extantibus apud singulas gentes anti-
quitatis argumentis mirifice consentiunt; & præcis ac præcipuæ auctoritatis Scrip-
toribus cum super hoc argumento, tum super aliis plerisque rebus, multa de suo videatur
suppeditasse, ab iis ipse nihil omnino accepit. Plurima de Geographicis Mosis dis-
feruerat Josephus in Archæologia: nonnulla quoque singularis eruditionis congesterat
Hugo Grotius; sed omnem demum funditus materiam Bochartus exhaustit. Post tam am-
plam messam, superesset tamen quælibetque spicilegio locus: sed hæc sunt alterius loci.

CAPUT UNDECIMUM.

- I. Ex Mosis libris complures manarunt variarum gentium leges, ritus, ac
historia: II. præcipue vero Græcorum; III. atque in his maxime
Atheniensium: IV. tum & Romanorum.

Ex Mosis li-
bris complu-
res manarunt
variarum
gentium le-
ges, ritus, ac
historia:

I. **E**ST præterea in vetustissimis præscarum gentium legibus, ritibus, & quibus-
dam etiam historiis, ac dividendorum temporum ratione, certissimum an-
tiquitatis Mosaicæ operis, unde hæc petita sunt, indicium. Suam sibi tractationem,
suum volumen postularet ea materies, si quis eam pro merito ac dignitate persequi
veller. Quæ quoniam multorum jam exercuit operam ac studium, & nonnulla ad eam
causam pertinentia obiter attigimus supra, cum de Phœnicibus, Indis, Persis, Ægy-
ptiis, & Americanis ageremus; nunc nobis summa reliquorum quæ supersunt capi-
ta perstrinxisse sufficiat, & quædam aliis non observata adjecisse. Ac primum ad In-
dos & Persas quod attinet, præter ritus ipsorum, quos cum Mosaicis cognationem
habere deprehendimus, servatur à quibusdam ex illis, nec non & à Tartaris Iberiam
& Albaniam incolentibus, Mosaicæ ea lex, qua fratris absque liberis defuncti uxorem
frater ducere tenetur, & suscipere semen fratris sui. Gallorum Syrorum Hierapolitani
Dei Syria Templi ministeria obeuntium ritus quosdam Mosaicis valde consentaneos

Deut. 25. 5.